

tičnog zelenog gnjojenja i uporabe umjetnih gnjojiva te bi se obavezali, da će se pri tome držati racionalnih načela i da će izvijestiti o svojim opažanjima i o postignutom uspjehu.

Navlastito u skroz vinorodnim krajevima često se nađje na ledine, biva vinograde koji su postali neplodni i koji se zapuštaju za manji ili viši niz godina obzirom poglavito na narav zemljišta. Svrha je ovog zapuštenja ostaviti zemljište da počiva te se iznova omogući poslje nekoliko godina gojenje loze. Ovaj je običaj sasvim u redu, što se tiče potrebe, da prodje njeko vrijeme prije nego se ponovno nasadi vinograd, ali nije ni najmanje opravdan niti u praktično ekonomičnom niti u tehničkom pogledu, kad se ostavljaju dotična zemljišta neiskrčena i bez da rode i na ugar; to su stvari koje se ne podnose sa modernim racionalnim poljodjelstvom.

Da se naprotiv dotičnim komadima tla podaje potrebito fosfatično i pepeljično gnjojenje i da se na njima goji vučjak, ljekarica i grahorka prama okolnostima podneblja i tla, osim što bi se moglo vaditi vrlo koristno krmivo, izvrstno bi se pripravljal o tlo za lozu, još više kad bi se i u ovome slučaju djelomično upotrebljavalo zeleno gnjojenje. — Ako se pak izkrče dotična zemljišta, kao što sam vidio izmedju ostalog da je običaj i na Hvaru, te vade stari propali panji, osim što se ima korist, da se razlučuju zemljaste česti, zaprječio bi se barem dobrim dielom, zamet gnjileža žila (*Dematophora necatrix*), što se dosta intenzivno opaža po našim vinogradima i što često smeta pravilnom razvitku osobito mladih nasada.

Što se tiče ovog gnjileža, mislim da bi bilo dobro učiniti pokušaja sa sumpornim ugljikom eda ga se utamani, gdje se pokazuje sa intenzivnošću i da se ustanovi da li se doista može preći na novo nasadjenje, bez potrebe da prodje dugi niz godina, kad se zemljište tek očišćeno od starih loza raskužuje sumpornim ugljikom. U ovom pogledu preduzelo se je kod zavoda Sv. Michela u Tirolu obširnih pokušaja koji su doslje dali najboljih rezultata.

Što se pak tiče raznih vrsta loza rasprostranjenih u pokrajini, gosp. S. Bulić učitelj pri pokrajinskom poljodjelskom zavodu u Gruzju, koji se već nekoliko godina bavi dotičnim poučavanjem, cieni da ih ima 300 do 400 Po obavjestima koje sam sakupio u pojedinim kotarima i po opažanjima, što sam amo tamo mogao učiniti na lieu mjesta, zbilja proizlazi da je broj loza, što se goje, znatan, a da ih se u raznim predjelima nalazi mnogoernih i bielih gdje se goje ujedno u istim vinogradima, pošto čisti nasadi vinograda postoje samo djelomično.

Ista pak vrsta loze često je raširena skoro u svima krajevima, gdje se loza goji, pod najrazličitijim imenima, tako da se može držati,